

Sygn. akt I ACa 433/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Józef Wąsik
Sędziowie:	SSA Grzegorz Kręzolek SSO del. Krzysztof Hejosz
Protokolant:	st.sekr.sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2014 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa **M. Ż., D. Ż., B. P.**

przeciwko (...) **S.A. w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji powódek

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 3 stycznia 2014 r. sygn. akt I C 1700/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w punktach:

a) - **III w ten sposób, że wymienioną w punkcie I kwotę 25 000 zł podwyższa do kwoty 40 000 zł (czterdzieści tysięcy złotych),**

- **VIII w ten sposób, że wymienioną w punkcie VI kwotę 8 000 zł podwyższa do kwoty 15 000 zł (piętnaście tysięcy złotych)**

b) **punktowi X nadaje treść: „zasądza od powódki B. P. na rzecz (...) S.A. w W. kwotę 1 500 zł (jeden tysiąc pięćset złotych) tytułem części kosztów zastępstwa procesowego”.**

2. w pozostałych zakresach apelacje powódek M. Ż. i B. P., a apelację D. Ż. w całości, oddala;

3. koszty postępowania apelacyjnego pomiędzy powódką M. Ż. i stroną pozwaną wzajemnie znosi;

4. zasądza na rzecz strony pozwanej od powódek D. Ż. kwotę 1800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych), a od B. P. kwotę 1008zł (jeden tysiąc osiem złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Powódki M. Ż. (1), D. Ż. i B. P. wniosły o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na swoją rzecz następujących kwot:

- powódka M. Ż. (1) kwoty 90.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 czerwca 2013 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia – z tytułu zerwania więzi pomiędzy matką a synem oraz z tytułu cierpień jakich doznała i doznaje powódka w związku ze śmiercią syna,
- powódki D. Ż. i B. P. kwot po 75 000 zł zadośćuczynienia z tytułu zerwania więzi emocjonalnych i rodzinnych łączących siostry ze zmarłym bratem M. Ż. (2) oraz z tytułu cierpień jakich doznały i doznają powódki w związku z tragiczną śmiercią brata.

Powódki wniosły także o zasądzenie od pozwanego kwoty 15.450 zł z tytułu odszkodowania obejmującego zwrot kosztów organizacji pogrzebu zmarłego syna i brata z ustawowymi odsetkami od dnia 30 czerwca 2013 r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu wskazały, że w dniu 4 października 2012 r. doszło do wypadku komunikacyjnego, w wyniku którego śmierć poniósł M. Ż. (2) (syn powódki M. Ż. oraz brat powódek D. Ż. i B. P.) Pojazd, którym kierował sprawca wypadku D. S. ubezpieczony był w pozwanym Towarzystwie (...).

Twierdziły, iż żądane kwoty mają służyć zrekompensowaniu cierpień i krzywd, których doznały w wyniku śmierci M. Ż. (2), podając iż śmierć była dla nich tragedią i niepowetowaną stratą, z którą w dalszym ciągu nie mogą się pogodzić.

Uzasadniając żądanie zasądzenia od pozwanego kwoty 15.450 zł, podnosiły, iż na tę kwotę złożyły się wydatki poniesione w związku z organizacją pogrzebu oraz z wybudowaniem nagrobka dla zmarłego.

Strona pozwana – (...) S.A. z siedzibą w W. nie uznała powództw i wносиła o ich oddalenie. Uzasadniając swoje stanowisko podała, iż w trakcie postępowania likwidacyjnego roszczenia powódki M. Ż. zostały zaspokojone, bowiem przyznano na jej rzecz kwotę 20.000 zł. Powodem nieuznania roszczeń powódek D. Ż. i B. P. było natomiast stanowisko pozwanego, iż nie należą one do kręgu najbliższych członków rodziny poszkodowanego w wypadku, o których mowa w art. 446 § 4 k.c. Strona pozwana odniosła się do uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 24 stycznia 2013 r. sygn. Akt I ACa 1347/12 wskazując, iż krąg osób uprawnionych do zadośćuczynienia musi być traktowany możliwie ściśle, tylko wyjątkowo dopuszczając do tego kręgu osoby inne, niż małżonek, dzieci i rodzice. Z ostrożności procesowej, strona pozwana podniosła, iż żądane kwoty zadośćuczynienia są wygórowane. Odnosząc się do żądania zapłaty kosztów pogrzebu, pozwany uznał je za uzasadnione jedynie w zakresie kwoty 6.300 zł jako kosztów nagrobka, udokumentowanej fakturą nr (...). Wskazał także, iż koszty wynikające ze złożonych rachunków na kwoty 1.400 zł i 230 zł zostały poniesione przez J. Ż. (1), a zgodnie ze stanowiskiem pozwanego, koszty należą się temu, kto je faktycznie poniósł. Pozostałe koszty pozwany uznał za nieudowodnione. Kwestionując żądanie zasądzenia odsetek od dnia 30.06.2013 r. p. podał, iż zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, odsetki należą się dopiero od chwili wyrokowania.

Wyrokiem z dnia 3 stycznia 2014 r. Sąd Okręgowy w Kielcach:

- zasądził od strony pozwanej na rzecz M. Ż. tytułem zadośćuczynienia kwotę 25.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 czerwca 2013 r., umorzył postępowanie co do kwoty 20.000 zł i oddalił powództwo w pozostałej części w stosunku do M. Ż.,

- zasądził od strony pozwanej na rzecz D. Ż. tytułem zadośćuczynienia kwotę 3.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 czerwca 2013 r. oraz kwotę 5.930 zł tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia 30 czerwca 2013 r. i oddalił powództwo w pozostałej części w stosunku do D. Ż., zasądził od D. Ż. na rzecz strony pozwanej

kwotę 1.660,00 zł tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego pozostałych po zarachowaniu kosztów przypadających przeciwnikowi procesowemu,

- zasądził od strony pozwanej na rzecz B. P. tytułem zadośćuczynienia kwotę 8.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 czerwca 2013 r. , umorzył powództwo w przedmiocie odszkodowania co do kwoty 6.300 zł i oddalił powództwo w pozostałej części,

- zasądził od B. P. na rzecz strony pozwanej kwotę 1.660,00 zł tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego pozostałych po zarachowaniu kosztów przypadających przeciwnikowi procesowemu,

- nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Kielcach z zasądzonego na rzecz M. Ż. roszczenia kwotę 2.000 zł tytułem części niepobranej opłaty sądowej nieobciążającej przeciwnika procesowego, oraz kwotę 130 zł tytułem części kosztów opinii biegłej,

- nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Kielcach z zasądzonego na rzecz D. Ż. roszczenia kwotę 500 zł tytułem części niepobranej opłaty sądowej nieobciążającej przeciwnika procesowego, oraz kwotę 130 zł tytułem części kosztów opinii biegłej,

- nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Kielcach z zasądzonego na rzecz B. P. roszczenia kwotę 500 zł tytułem części niepobranej opłaty sądowej nieobciążającej przeciwnika procesowego, oraz kwotę 130 zł tytułem części kosztów opinii biegłej,

- nakazał pobrać od (...) SA w W. na rzecz Skarbu Państwa -Sądu Okręgowego w Kielcach kwotę 3.442 zł tytułem części niepobranej opłaty sądowej nieobciążającej przeciwnika procesowego oraz kwotę 144 zł tytułem części kosztów opinii biegłej,

- Odstąpił od obciążania powódek pozostałymi kosztami sądowymi.

Sąd I instancji ustalił, iż M. Ż. (2) , był synem M. Ż. oraz bratem B. P. i D. Ż.. W dniu 4 października 2012 r. został śmiertelnie potrącony na przejściu dla pieszych, przechodząc z lewej strony jezdni w prawym kierunku. W chwili wypadku był pod znacznym wpływem alkoholu. D. S., który dnia 4 października 2012 r. kierował ciągnikiem siodłowym marki V. wraz z naczepą ciężarową, wyrokiem Sądu Rejonowego w Sandomierzu z dnia 24.01.2013 r. sygn. akt II K 941/12 został uznany za winnego popełnienia przestępstwa z art. 177 § 2 k.k. i skazany na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat.

Ciągnik siodłowy marki V., którym poruszał się sprawca wypadku D. S. w chwili zdarzenia był ubezpieczony od OC w (...) S.A.

Przed śmiercią poszkodowany w wypadku zamieszkiwał w T. wraz z matką M. Ż., ojcem i niepełnosprawnym bratem W. .Był kawalerem, nie miał dzieci. Wolny czas spędzał głównie z domownikami, pomagał im w pracach gospodarskich i domowych. Regularnie widywał się z siostrą B. P., mieszkającą na działce usytuowanej naprzeciwko domu rodzinnego, której pomagał w pracach przydomowych. Miał wykształcenie podstawowe, nie miał wyuczonego zawodu, i stałej pracy, wykonywał prace dorywcze, uzyskując miesięczny dochód w wysokości do 600 zł. Wyjeżdżał również za granicę do prac sezonowych.

Powódka M. Ż. (1) ma 76 lat, zamieszkuje w miejscowości T., w przeszłości razem z mężem prowadziła gospodarstwo rolne o powierzchni 2 ha, aktualnie utrzymuje się z emerytury w wysokości ponad 1.300 zł miesięcznie. Pozostaje pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. W 2011 r. stan zdrowia męża powódki uległ gwałtownemu pogorszeniu, miał operację wszczepienia bajpasów, w kolejnym roku ujawniła się u niego choroba nowotworowa. Zmarł w maju 2013r. Oprócz córek B. P. i D. Ż. powódka jeszcze synów A., J. i W.. W. Ż. ma 46 lat i mieszka wraz z matką, otrzymuje rentę socjalną w aktualnej wysokości 630 zł miesięcznie.

Na skutek śmierci syna u matki nastąpiło pogorszenie stanu zdrowia psychicznego – doszło do wystąpienia u niej reakcji żałoby, która ulega stopniowemu powolnemu wygaszeniu. Śmierć męża powódki w maju 2013 r. nasiliła uprzednio odczuwane dolegliwości i utrudniła powrót do równowagi emocjonalnej. Nie była leczona psychiatrycznie, nie korzystała z porad psychologa. Aktualnie dolegliwości psychologiczne nie mają charakteru zaburzeń odbiegających od stanu żałoby związanej ze śmiercią osób najbliższych. Z uwagi na okres czasu, jaki minął od wypadku, oraz z uwagi na śmierć męża proces żałoby nie uległ jeszcze wyciszeniu, nadto utrzymują się u niej dolegliwości depresyjne.

Powódka B. P. ma 43 lata, wykształcenie zawodowe o kierunku krawiec, jest mężatką, posiada czworo dzieci w wieku od 11 do 23 lat. Zmarły był starszym bratem powódki, jednym z sześciorga rodzeństwa. Do 2003 r. B. P. zamieszkiwała w domu rodzinnym w T., a w 2003 r. wraz z mężem i dziećmi wyprowadziła się do oddzielnego domu, który wybudowała na działce, która znajduje się po drugiej stronie drogi. Nie pracuje, zajmuje się prowadzeniem gospodarstwa domowego. Mąż powódki pracuje za granicą od 17 lat. Obecnie jest zatrudniony w firmie (...) z siedzibą w N. z wynagrodzeniem w wysokości około 1.500 euro miesięcznie, na utrzymanie rodziny przekazuje około 1.000 euro miesięcznie. Siostra widywała się z bratem, który pomagał jej w pracach przydomowych. Ich relacje układały się dobrze. Poszkodowany chętnie spędzał czas z dziećmi siostry, kupował siostrzeńcom upominki.

W wyniku śmierci brata u powódki nastąpiło pogorszenie stanu zdrowia psychicznego – wystąpiła u niej reakcja żałoby, która ulega stopniowemu wygaszeniu. Z uwagi na okres czasu jaki minął od wypadku oraz ze względu na dodatkowe czynniki stresowe (choroba oraz śmierć ojca) proces żałoby nie uległ wyciszeniu. Po śmierci brata nie korzystała z pomocy psychiatrycznej, ani psychologicznej. Nie wystąpiły u niej przesłanki pozwalające na przyjęcie, że śmierć brata wywołała u niej skutki wpływające negatywnie na życie osobiste i zawodowe, nie wpłynęła też na zachwianie relacji społecznych.

Powódka D. Ż. jest panną. Od 12 lat pracuje na terytorium Niemiec, do kraju przyjeżdża przeważnie raz na kwartał, na okresy trwające po 1-2 tygodnie. W dniu 4 października 2012 r. przebywała w domu rodzinnym w T.. Przyjechała wtedy z Niemiec do kraju w związku z operacją ojca zaplanowaną na dzień 5 października 2012 r. O śmierci brata dowiedziała się od matki, która wiadomość o śmierci syna otrzymała od okolicznych mieszkańców. Z uwagi na fakt, że wypadek brata zdarzył się w niedalekiej odległości od domu powódki, niezwłocznie po poinformowaniu jej o zdarzeniu udała się na miejsce wypadku, widziała ciało brata. Była zaangażowana w organizację pogrzebu, po jego śmierci nie leczyła się psychiatrycznie, czy psychologicznie. W wyniku śmierci brata nastąpiło u niej pogorszenie stanu zdrowia psychicznego, wystąpiła reakcja żałoby, ulegająca stopniowemu wygaszeniu. Z uwagi na okres czasu jaki minął od wypadku, jak również z uwagi na dodatkowe czynniki stresowe związane z chorobą i śmiercią ojca, proces żałoby nie uległ dotąd zakończeniu. Aktualnie brak jest przesłanek pozwalających na przyjęcie, że śmierć brata wywołała u niej skutki wpływające negatywnie na życie osobiste i zawodowe, nie wpłynęła też na zachwianie relacji społecznych z otoczeniem.

Sąd Okręgowy ustalił, ponadto że w dniu 28 maja 2013 r. powódki zgłosiły pozwanemu szkodę domagając się wypłaty zadośćuczynienia za doznaną krzywdę na rzecz M. Ż. w kwocie 90.000 zł, zaś na rzecz B. P. i D. Ż. w kwotach po 75.000 zł, a nadto zwrotu wydatków poniesionych przez D. Ż. tytułem kosztów organizacji pogrzebu zmarłego.

Pismem z dnia 9 lipca 2013 r. pozwany Zakład przyznał na rzecz powódki M. Ż. kwotę 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia. Roszczenia powódek D. Ż. i B. P. strona pozwana uznała za nieuzasadnione i odmówiła ich wypłaty, podnosząc, że sam fakt śmierci brata nie jest wystarczający do uznania roszczenia.

W ustalonym stanie faktycznym, po dokonaniu oceny przeprowadzonych w sprawie dowodów, Sąd pierwszej instancji uznał powództwa za częściowo uzasadnione. W ocenie Sądu Okręgowego odpowiedzialność strony pozwanej znajdowała swoją prawną podstawę w przepisach 822 § 1 k.c. i art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 435 k.c.

Uznając roszczenie M. Ż., za w części usprawiedliwione Sąd miał na względzie, iż należy ona do kręgu najbliższych osób zmarłego, a zatem, w jego ocenie spełnione zostały przesłanki określone w art. 446 § 4 k.c. Ustalając wysokość zasądanego zadośćuczynienia Sąd brał pod uwagę fakt, iż matka była szczególnie związana z synem, który prowadził

z nią wspólne gospodarstwo domowe, pomagał w pracach domowych. Po jego śmierci, stan psychiczny powódki uległ znacznemu pogorszeniu, utrzymywały się u niej stany depresyjne. Zasadzając zadośćuczynienie uznał, iż sumą właściwie rekompensującą doznaną przez nią krzywdę jest kwota łączna 45 000 złotych. Nie znalazł podstaw do zasądzenia zadośćuczynienia w większym rozmiarze, uznając, iż powódka wprawdzie straciła jedną z najbliższych jej osób, jednak nadal może liczyć na pomoc i wsparcie swoich pozostałych dzieci, w szczególności córki B. P. i syna J. Ż. (2). Sąd oparł się także na opinii biegłej psycholog, która uznała, że żałoba po śmierci syna uległa u powódki stopniowemu powolnemu wygaszeniu, a dolegliwości psychologiczne po śmierci syna nie przyjmują zaburzeń, które odbiegałyby od zwyczajowej żałoby związanej ze śmiercią osób najbliższych. Za istotny uznał Sąd także wiek powódki, która w chwili wypadku miała 75 lat, a zatem jego zdaniem jej cierpienia nie będą trwały tak samo długo, jak cierpienia matki w wieku 40-50 lat, która straciła dziecko.

Sąd I instancji działając na zasadzie art. 203 § 1 k.p.c. umorzył postępowanie odnośnie kwoty 20.000 złotych, bowiem kwota ta została wypłacona przez pozwanego na rzecz powódki w toku postępowania likwidacyjnego, zaś pełnomocnik powódek cofnął powództwo o zadośćuczynienie na rzecz M. Ż. co do kwoty 20.000 zł i rzekł się roszczenia w tej części. Sąd I instancji uznał częściowe cofnięcie pozwu za dopuszczalne.

Ustalając zakres należnego świadczenia dochodzonego z tego samego tytułu przez B. P. i D. Ż., na podstawie dokonanych ustaleń faktycznych, Sąd uznał, iż roszczenia powódek oparte na treści art. 446 § 4 k.c. zasługują na uwzględnienie w niewielkiej części.

Wziął pod uwagę fakt, iż B. P. i D. Ż. były siostrami zmarłego M. Ż. (2), z którym wspólnie się wychowywały. Powódka B. P. po wyjściu za mąż początkowo mieszkała w domu rodzinnym później z mężem przeprowadziła się do domu położonego na działce znajdującej się naprzeciwko domu rodzinnego. Z uwagi na fakt, że mąż powódki pracuje za granicą brat często pomagał siostrze w pracach domowych, jak również w opiece nad dziećmi. Natomiast w odniesieniu do D. Ż. to, iż od 12 lat pracuje na stałe na terenie Niemiec, a do Polski przyjeżdża raz na kwartał. Widziała ciało brata na miejscu zdarzenia, co z pewnością zwiększyło rozmiar negatywnych uczuć po śmierci brata. Uwzględnił częstotliwość spotkań powódki z bratem (raz na kwartał), dlatego uznał, iż nie uczestniczyła stale w życiu zmarłego brata, a ich relacje były powierzchowne.

Zasadzając kwoty zadośćuczynienia – odpowiednio w kwocie 8.000 zł na rzecz powódki B. P. i 3.000 zł na rzecz powódki D. Ż., Sąd I instancji ocenił iż po stronie powódek po śmierci brata nie wystąpiły szczególne okoliczności, które świadczyłyby o tym, że w sposób szczególny przeżyły one utratę brata oraz że istniała pomiędzy nimi więź, która szczególnie przekraczała przywiązanie, jaki rodzi się zwykle pomiędzy członkami rodziny. Śmierć nie spowodowała u nich w sferze ich zdrowia, w tym psychicznego trwałych następstw, stanów chorobowych wymagających systematycznego leczenia, czy terapii, a dolegliwości psychologiczne po śmierci brata nie przyjęły charakteru zaburzeń, które odbiegałyby od zwyczajowej żałoby związanej ze śmiercią osoby najbliższej.

Opierając się na treści art. 446 § 1 k.c. Sąd I instancji ocenił jako uzasadnione żądanie zwrotu kosztów pogrzebu koszty pogrzebu poniesione przez D. Ż. w łącznej kwocie 5.930 zł.

Uzasadniając orzeczenie o kosztach procesu Sąd Okręgowy powołał się na treść art. 100 k.p.c. wskazując, że powódka M. Ż. (1) wykazała zasadność swojego roszczenia w 27 %, jej ilościowego wymiaru a przegrała spór w 73 %, W odniesieniu natomiast do pozostałych powódek relacja ta wynosi odpowiednio 11 % i 89 %

Wyrok powyższy w części oddalającej powództwa w pozostałych zakresach : w stosunku do powódki M. Ż. (pkt III wyroku), w stosunku do powódki D. Ż. (pkt V wyroku), w stosunku do powódki B. P. (pkt VIII wyroku) oraz w zakresie kosztów procesu (pkt IX i X) zaskarżyły powódki zarzucając

- naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 446 § 4 k.c. poprzez zaniżenie kwot zasądzonych zadośćuczynienia z tytułu zerwania więzi rodzinnych z synem i bratem M. Ż. (2),

- naruszenie przepisu art. 102 k.p.c. poprzez niezasadne obciążenie powódek: D. Ż. i B. P. zwrotem kosztów zastępstwa procesowego w kwocie po 1.660,00 zł.

We wnioskach środka odwoławczego domagały się zmiany wyroku w zaskarżonych częściach poprzez zasądzenie od pozwanego na ich rzecz dodatkowo:

- kwoty 25.000 zł na rzecz M. Ż. z odsetkami ustawowymi od dnia 30.czerwca .2013 r.

- kwoty 27.000 zł na rzecz D. Ż. z odsetkami ustawowymi od tego samego dnia. do dnia zapłaty

- kwoty 32.000 zł na rzecz B. P. z odsetkami ustawowymi od tej samej daty do dnia zapłaty,

Skarżący wnosił także o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie IX i X i nie obciążanie apelujących obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego po 1.660,00 zł od każdej z nich, a także o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym w kwocie po 1.800,00 zł, a w przypadku oddalenia apelacji o nie obciążanie apelujących kosztami postępowania przed Sądem II instancji

Strona pozwana wnosiła o oddalenie apelacji jako pozbawionej usprawiedliwionych podstaw oraz o obciążenie ich kosztami postępowania apelacyjnego.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny rozważył :

Środek odwoławczy w odniesieniu do roszczeń o przyznanie zadośćuczynień za doznane krzywdy jakie sformułowały matka zmarłego oraz jego siostra B. P. jest w części uzasadniony. Nie jest natomiast usprawiedliwiony o ile zmierza do podwyższenia świadczenia z tego tytułu na rzecz drugiej z siostr zmarłego M. Ż. (2).

Apelacja nie została oparta na zarzutach procesowych w tym tych , za pośrednictwem których byłyby kwestionowane ustalenia faktyczne , jakie Sąd I instancji uczynił podstawą rozstrzygnięcia objętego kontrola instancyjną. Wobec tego konstatacje te, jako dokonane poprawnie i w sposób kompletny , Sąd II instancji uznaje za własne.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego określenie wysokości świadczeń mających rekompensować z natury swojej niewymierną szkodę o charakterze niemajątkowym jakim jest krzywda wywołana przez śmierć osoby najbliższej , przez Sąd II instancji w ramach oceny instancyjnej wyroku Sądu niższej instancji jest tylko wówczas możliwa , gdy świadczenie to należy ocenić jako rażąco zawyżone lub zaniżone , wobec nie uwzględnienia przy jego określaniu wszystkich istotnych okoliczności sprawy , doniosłych dla oznaczenia rozmiaru tego uszczerbku doznanego przez domagającego się kompensacji pokrzywdzonego. Tylko bowiem w takim przypadku można mówić o tym , iż przyznana suma nie realizuje funkcji kompensacyjnej , właściwej dla zadośćuczynienia , co jest jednoznaczne z niewłaściwym zastosowaniem norm prawa materialnego w oparciu o które zadośćuczynienie może zostać przyznane.

W rozstrzyganej sprawie zarzuty naruszenia art. 4446 §4 kc są trafne o ile powołują się na nie powódki M. Ż. (1) i B. P..

W ocenie Sądu II instancji okoliczności faktyczne ustalone w sprawie prowadzi do usprawiedliwionej oceny , iż uszczerbek niemajątkowy spowodowany śmiercią poszkodowanego był przede wszystkim , w największym wymiarze, udziałem jego matki M. Ż. z którą zmarły syn żył na co dzień i na którego stałą pomoc mogła liczyć. Pomoc ta nie dotyczyła tylko samej pracy w obejściu ale także w sprawowaniu opieki nad niepełnosprawnym synem W.. Fakty te przekonują , że następstwa tragicznej śmierci syna M. były właśnie przez matkę najbardziej ostro i najdłużej odczuwane , przekładając się na pogorszenie się jej stanu zdrowia , jak również na poczucie osamotnienia i braku potrzeby aktywności w relacjach zewnętrznych.

Te konsekwencje , które zbiegiem czasu uległy złagodzeniu , są uzasadnieniem dla wniosku , że uznana przez Sąd I instancji za wypełniającą w pełni funkcję kompensacyjną zadośćuczynienia kwota 45 000 złotych nie została , zdaniem Sądu II instancji , określona prawidłowo.

Z tego punktu widzenia suma właściwą jest suma 65 000 złotych.

Zatem matka poszkodowanego może skutecznie domagać się od ubezpieczyciela sprawcy wypadku dodatkowej sumy 45 000 złotych , ponad to świadczenie , które z tytułu rekompensaty doznanej przez nią krzywdy wypłacił on w ramach postępowania wewnątrz ubezpieczeniowego.

Ma rację , podnosząc omawiany zarzut także powódka , siostra zmarłego B. P..

Jej uszczerbek niemajątkowy , pozostający w adekwatnym związku przyczynowym ze śmiercią M. Ż. (2) jest bez wątpliwości niższy niż jego matki , gdy wziąć pod rozwagę , że ich relacje nie były tak silne jak te wynikające z więzów macierzyńskich a także to , że B. P. miała pełną rodzinę z której członkami utrzymywała najbliższe relacje. Tym nie mniej przyznana jej przez Sąd I instancji suma zadośćuczynienia także nie realizuje w sposób właściwy swej zasadniczej , wskazanej wyżej funkcji.

Sąd I instancji nie wziął , przy jej ustaleniu, w sposób odpowiedni pod rozwagę tego , że związki tej siostry ze zmarłym bratem były silniejsze niż tegoż z pozostałą częścią rodzeństwa mieszkającego poza domem rodzinnym. Dość przypomnieć , niekwestionowane w sprawie ustalenie , o opiece nad dziećmi tej właśnie siostry jaka świadczył M. Ż. (2) oraz jego pomoc powódce w pracach domowych pod nieobecność jej męża , pracującego na stałe za granicą.

Wszystko to usprawiedliwia ocenę , że właściwą sumą należną B. P. , mającej jej wyrównać doznana krzywda , której wymiar , podobnie jak i pozostałych powódek jest obecnie niewielki i podlega stałemu ograniczeniu , który to skutek stanowi funkcję upływającego czasu od dnia wypadku, jest kwota 15 000 złotych.

Nie zasadnie natomiast wysokość przyznanego przez Sąd I instancji świadczenia z tego samego tytułu podważa w apelacji D. Ż., powołując się na ten sam zarzut materialno prawny.

Polemizując z oceną prawną jej roszczenia przedstawioną w motywach zaskarżonego wyroku nie bierze pod rozwagę , nie negowanych przez siebie w środku odwoławczym ustaleń zgodnie z którymi jej związki z rodziną przed wypadkiem nie były tak ściśle jak tego rodzeństwa i matki , którzy na stałe mieszkali w Polsce. Wizyty w domu rodzinnym przez śmiercią brata były wprawdzie systematyczne tym nie mniej krótkotrwałe w ciągu roku , co bez wątpliwości musiało się przełożyć na to , że relacje z bratem M. także nie były silne. To musiało skutkowało zmniejszeniem zakresu wywołanej śmiercią jej krzywdy i to mimo , że jak ustala Sąd I instancji wypadek miał miejsce podczas wizyty powódki w domu i widziała ona ciało brata na miejscu zdarzenia.

Podzielając zatem także i stanowisko prawne Sądu Okręgowego co do tego , iż w odniesieniu do tej powódki właściwie rekompensuje doznany przez nią uszczerbek kwota 3 000 złotych , Sąd II instancji nie znalazł podstaw do jej podwyższenia , co postulowała D. Ż. w apelacji.

W sposób , który nie zasługuje na uwzględnienie powódki negują rozstrzygnięcie o kosztach procesu , zawarte w wyroku objętym kontrolą instancyjną , upatrując podstaw nietrafności tej części rozstrzygnięcia , w niezastosowaniu przez Sąd Okręgowy wobec nich , w tym zakresie , normy art. 102 kpc.

Jako przepis szczególny nie może on jednak być wykładany rozszerzająco i aby go zastosować koniecznym jest wykazanie przez potencjalnych jego beneficjentów , że zarówno charakter sprawy jak i ich sytuacja osobista są na tyle szczególne , że usprawiedliwiają sięgnięcie po zasady słuszności w miejsce stosowania , w odniesieniu do obowiązku ponoszenia kosztów procesu, ogólnej reguły odpowiedzialności za wynik sprawy.

Powódki nie zdołały tych okoliczności dowieść, a ich subiektywne przekonanie o zasadności roszczeń w wymiarach ilościowych oznaczonych przecież przez profesjonalnego ich pełnomocnika ustanowionego z wyboru nie jest wystarczające by sięgać po przepis z natury swojej wyjątkowy.

Z podanych wyżej przyczyn , w uznaniu apelacji za częściowo uzasadnioną , Sąd Apelacyjny orzekł jak pkt 1 i 2 sentencji wyroku na podstawie art. 386 §1 i 385 kpc.

Podstawą orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego , w relacji pomiędzy matka zmarłego i ubezpieczycielem sprawcy wypadku była norma art. 100 kpc w zw z art. 108 §1 kpc i 391 §1 kpc.

Koszty te zostały pomiędzy nimi wzajemnie zniesione zważywszy , że po podwyższeniu świadczenia należnego M. Ż. (1) jej roszczenie, biorąc pod rozwagę jego wysokość wskazana w pozwie , należy uznać za usprawiedliwione prawie w połowie.

W przypadku kosztów postępowania należnych wzajemnie pomiędzy stroną pozwaną i D. Ż. , podstawą ich przyznania ubezpieczycielowi była norma art. 98 §1 kpc w zw z art. 108 §1 i 391 §1 kpc.

Rozliczając je pomiędzy (...) SA i (...) , Sąd II instancji zastosował art. 100 kpc w zw z art. 108 §1 i 391 §1 kpc , uwzględniając to, w jakim zakresie ostatecznie jej roszczenie zostało uznane za zasadne i skalę w jakiej ubezpieczyciel skutecznie się przed nim w sporze obronił.